

Kurkistuksia pohjoiskiinalaisiin tapoihin

Teksti ja kuvat Hannele Lindell

Suomessa jo vuosia asunut, Kiinan pohjoisosasta läheltä Venäjän rajaa kotoisin oleva Guifen Wu kertoi Adoptio-perheet ry:n 30.9. järjestämässä tilaisuudessa innostuneelle kuulijakunnalle pohjoiskiinalaisesta tapakulttuurista. Hän korosti, että Kiinan kokoisesta maasta löytyy valtavasti paikallista tapakulttuuria, ja vuotuisia suuria juhlia vietetään eri osissa maata hyvinkin eri tavoin. Illan päätteeksi kuulijat pääsivät ihailemaan tiibetiläistä tanssiesitystä.

Kaksi suurta juhlaa

Kuujuhlaa vietetään kuuvuoden kahdeksannen kuukauden 15. päivänä, ja juhla osuu syksyllä sadonkorjuuajaksi. Juhlan syntyhistoriasta tunnetaan monia tarinoita, ja Guifen kertoi kuulijoilleen tarinan kymmenen aurinkoa taivaalta jousipyssyllään ampuneesta sankarista, joka menetti puolisonsa lopulta asumaan kuuun. Kuujuhlassa tärkeää onkin tarjota muodoltaan pyöreitä ruokia, koska pyöreä muoto symboloi täydellisyyttä. Erityisen tunnettuja ovat kuukakut, mutta myös pyöreät hedelmät ovat suosittua tarjottavaa. Juhlaa vietetään usein perhepiirissä kotona, ja se on kiinalaisen uuden vuoden tavoin levinnyt kiinalaisten siirtolaisten mukana eri puolille maailmaa. Guifen kertoi myös, että jonkinlainen kuujuhla tunnetaan monissa muissakin Aasian maissa.

Toinen vuotuinen suuri juhla, kevätjuhla eli kiinalainen uusivuosi, osuu alkuvuoteen. Se päättyy uuden kuuvuoden ensimmäisen täydenkuun kunniaksi vietettävään lyhtyjuhlaan. Uuden vuoden juhlintaa edeltää perusteellinen siivous, ja uusi vuosi otetaan vastaan uusissa, usein punaisissa, vaatteissa. Valkoista tai mustaa ei sovi käyttää. Tärkeää on antaa myös lahjoja, erityisesti onnea tuottaviin punaisiin kirjekuoriin pakattuja rahalahjoja, sekä kokoontua perheen pa-

riin aterialle. Kiinalaisen uuden vuoden kunniaksi myös esimiehet muistavat alaisiaan.

Guifen muisteli oman kotiseutunsa perinteisen uuden vuodenruuan olevan eräänlainen lihapiirakka, jollaisia tosin syödään muissakin juhlissa. Hänen lapsuudessaan ateriat uudeksi vuodeksi valmistettiin usein etukäteen, sillä Guifen kertoi ruokien säilyneen hyvin Pohjois-Kiinan talvipakkasissa. Hänen lapsuudessaan ei pidetty myöskään sopivana, että naiset olisivat uuden vuoden juhlintaan aikana tehneet kotitöitä kuten ompelamista, ja Guifen nauroikin äitinsä aina pitäneen uutta vuotta naisille lepona velvollisuuksista. Juhlintaa varten kiinalaiset kodit koristellaan onnea tuottavien merkein, ja Guifen kertoi tämän perinteen kaupallistuneen: ennen merkit maalattiin itse, nyt niitä voi ostaa valmiina.

Surua ja iloa

Guifen kertoi valkoisen ja mustan olevan hautajaisvärejä Kiinassa. Hautajaisissa voi olla jopa iloinen tunnelma, jos vainaja on vanhus. Suruaika kestää seitsemän päivää. Nuorta ihmistä surraan rajummin, koska elämän ajatellaan katkenneen kesken. Kiinalainen tapa on syyttää vainajan jalkopäähän öljykynttilä, jotta vainaja saisi valoa matkalleen. Sureva omaisen saattaa pitää käsivarressaan

myös surunauhaa: vasemmassa käsivarressa oleva nauha kertoo äidin, oikeassa käsivarressa oleva nauha isän kuolemasta. Jos nauhassa on punaista, se on merkki isovanhemman kuolemasta.

Syntymää juhlistetaan laittamalla oveen punainen merkki. Ensimmäisen lasta katsomaan tulevan vieraan kohdalla ajatellaan toistuvan vastasyntyneessä. Guifen kertoi, että vanha kiinalainen tapa eristää synnyttäneitä äiti sisälle kuukaudeksi ja tarjota tälle vain tiettyjä ruokia on väistymässä. Itse hän muisteli saaneensa poikansa synnyttyä ateriakseen suolatonta kana- ja kalakeittoa sekä meriharakan munia, joiden uskottiin olevan synnyttäneelle äidille erityisen hyvää ravintoa.

Kuukauden ikäistä lasta aletaan ”pitää ihmisenä”, ja hänelle järjestetään pieni juhla. Sadan päivän ikäiselle lapselle pidetään suuret juhlat, joissa on ylellinen tarjoilu, ja joihin kutsutaan paljon vieraita. Lapsi saa lahjoja, ja juhla symboloi pitkää ikää. Nimen valinta tehdään huolellisesti. Isovanhemmat ovat perinteisesti nimenneet lapsenlapsensa, mutta nykyään apuna voidaan käyttää jopa tietokoneohjelmia!

Nuorten kumppaninvalinnan Guifen kertoi vapautuneen oman nuoruutensa päivästä. Hänen tutustuttuaan tulevaan mieheensä vanhemmat pohtivat nuorten yhteensopivuutta

jopa horoskooppien avulla. Puhemiehiä avioliittojen järjestämiseen käytetään yhä, ja koska perheissä usein on vain yksi lapsi, kohdistuu ainokaisen avioliittoon kovia odotuksia. Hääpäivä, kuten muutkin tärkeät päivät, valitaan huolella; erityisen suosittuja ovat parilliset päivämäärät ja parilliset viikonpäivät.

Häissä tarjotaan usein pyöreitä hedelmiä ja pähkinöitä, jotka symboloivat hedelmällisyyttä. Kala on suosittua juhlaruokaa häissäkin, sillä sanat kala ja onni muistuttavat kiinan kielessä toisiaan. Guifen muisteli kuulijoille omia häitään, ja kertoi, että hänelle tarjottiin ennen seremoniaa kananmunia ja keittoa ruuaksi kotiseudun perinteiden mukaisesti. Tärkeää oli myös, että hän nautti aterian lapsuudenkotinsa kynnyksellä valmiina astumaan ulos isänsä kodista. Tämän jälkeen morsian kannettiin uuteen kotiinsa. Myös myötäjäiset olivat tärkeitä: morsian toi mukanaan tarpeelliset tavarat uuteen kotiinsa, ja ne kannettiin myös kaikkien nähden sulhasen taloon.

Syntymäpäiväruuiksi Guifen nimisi nuudelit ja kananmunat. Myös länsimainen kakku on kasvattanut suosiotaan viime vuosina. Lasten syntymäpäivistä Guifen kertoi, että vanhemmat pitävät niissä tärkeänä ennen kaikkea hauskojen muistojen luomista jälkikasvulle.

Näin Kiinassa

Kiinalaiselle vainajalle voidaan uhrata vaikkapa paperisia kännyköitä

Kiinassa esi-isien muistaminen on tärkeää, ja vainajien muistamisen juhla, ns. hautojenlakaisujuhla, sijoittuu ehkäpä hieman yllättäen huhtikuun alkuun. Tällöin kunnostetaan läheisten haudat, rukoillaan haudoilla ja suoritetaan vainajalle uhri. Uhrilahjana voidaan tarjota ruokaa tai suitsukkeita, polttaa paperirahaa, paperisia taloja tai nykyaikana jopa kännyköitä. Hautojenlakaisjuhlan aikana hautausmaat ovat täynnä väkeä, ja liikenne saattaa jumiutua pahasti.

Syksyyn sijoittuu ns. henkien juhla. Sitä vietetään kuukalenterin seitsemännen kuun 15. päivänä, ja koko kuukalenterin seitsemättä kuukautta pidetään henkien kuukautena, jolloin portit tuonpuoleiseen ovat auki, sillä tällöin kuolleiden henkien ajatellaan vierailevan maan päällä. Vainajille uhrataan, ja heille saatetaan myös kattaa symbolisia paikkoja perheen ruokapöytään. Veteen lasketaan pieniä paperiveineitä ja lyhtyjä saattamaan henkiä takaisin manalaan.

Lähteet: www.wikipedia.org, www.radio68.fi, www.lasipalatsi.fi